



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis  
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros  
partitum**

**Laymann, Paul**

**Moguntiae**

6. De exemptione Ecclesiasticorum bonorum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40716**

forum directum semper maneat penes primum con-  
ferentem, ad quem proinde proprie pertinet de  
controversiis super feudo exorientibus iudicare. Ita  
etiam principes Imperii, Episcopi ratione feudali-  
um bonorum Imperatori subiecti sunt: *Quia nihil  
obstat, quin idem homo diuersis respectibus, diuerso iure, &  
qualitate censeatur.*

Si Clericus feudum habeat à Principe laico co-  
m ipso conueniri potest in causis feudalibus, quia  
cum Dominus laicus cognoscit in causa feudali, po-  
tius iudicat super re sua, quam de Clerico. Et si Ec-  
clesia habeat feudum à laico, censeatur vt laicus idque  
in pactis adeo etiam vt si habeat fundus feudalis an-  
nuum tributum, & negetur fructus, Dominus oc-  
cupare, modò nihil attentet contra personam Cle-  
rici. Quod si agatur de crimine Clerici, ob quod  
meretur priuari feudo id iudex Ecclesiasticus co-  
gnoscere debet, & non laicus.

Bona immobilia Ecclesie donati possunt cum re-  
seruatione iurisdictionis comparatione eorundem  
bonorum.

Actor Clericus forum Rei laici sequi debet: Ex  
cepte nisi consuetudine aliud obseruetur, & nisi cau-  
sa sint mixti fori.

## C A P. VI.

*De immunitate & exemptione Ecclesiasti-  
corum bonorum.*

Bona Ecclesiastica cum ad Dei speciale domini-  
um pertineant à secularium magistratum exa-  
ctione libera esse debent, item vasa, & ornamenta  
sacra, etiam si à priuato oratorio sub particulari ali-  
cuius dominio existant. Ratio, quia hæc nullam  
tempo-

Kkk

temporalem utilitatem habent, quæ in æstimationem venire possit. Quandoquidem ad diuini cultus ministerium dedicata nullis aliis vñibus prophanis adhiberi debent. Idem intelligendum de bonis ecclesiæ immobilibus & mobilibus quæ à fundatoribus proueniunt, quia cum ad cultum Dei specialiter destinata fuerint, ideo omnes exactiones, quibus à seculari magistratu grauantur, & in cultus diuini diminutionem concedunt, atque in Christi iniuriam & irreuerentiam, & quippe cuius illa bona quasi proprium patrimonium exponunt. Vnde consequens, hanc exceptionem diuini iuris esse, quia Filium Dei oportet liberum esse ab exactione Regum terrenorum iuxta illud Matth. 7. Ergo liberi sunt filii.

- 2 Non est æquum, vt bona Ecclesiæ in duplici Magistratu Ecclesiastico & seculari exactionibus grauentur, essent enim deterioris conditionis, quam secularia.
- 3 Onera merè realia seu ipsis rebus inherencia ad Ecclesiam quoque, aut Ecclesiasticum possessorem transferuntur. V. C. tabulæ pensiones; nam res transit cum onere.
- 4 Indictiones ordinariæ seu tributa principum inter onera merè realia numerari non debent: cum imponantur ratione subiectionis personarum.
- 5 Munera alia sunt personalia (quæ personis subditis tantum sine ordine ad patrimonii bona imponuntur: Huc refertur Capitulatio ciuium, à quibus omnibus Clerici exempti: Alia munera sunt patrimonialia videlicet, quæ de patrimonii bonis imponuntur, quæ duplicis generis, quædam enim personis tantum subditis imponuntur cum habitudine ad patri-

patrimonii bona ideoque mixta appellari solent, quædam verò sunt munera merè realia, quæ rebus siue possessionibus secundum se inhærent, quæ etiam à non subditis clericis atque Ecclesiæ possessoribus præstanda numerantur V. C. angariæ seu vehiculares præstationes ad communem necessitatem.

Clerici tamen secundum certiore sententiam 6  
ab angariis & similibus muneribus, quæ subditis à seculari magistratu indicuntur, liberi esse debent. Quia laicis propriè incumbit subire munera & onera Reipubl. temporalis, personæ autem Ecclesiasticæ ad bona Ecclesiarum deseruire debent ad finem spiritualem.

Ad necessitatem aliquam tollendam, quæ ad ipsos 7  
etiam Clericos pertinet, tempore belli, non minus, quam laici contribuere debent, tamen non secundum voluntatem & exactiorem laicorum, sed præ illa deliberatione etiam ipsorum clericorum, atque ad voluntatem & imperium Ecclesiasticorum prælatorum, quia *quod omnes tangit ab omnibus debet approbari*, Reg. 29. in 6. Et necessitas non habet privilegium. Vnde etiam Clerici tempore hostilitatis occupentur vigiliis murorum, *quia in necessitate cessat privilegium*, & tempore belli cum etiam periclitentur bona Ecclesiæ iure naturali clerici concurrere debent, imò ad muniendam civitatem in extrema necessitate contribuere tenentur.

Bona Clericorum ex titulo Clericali acquisita 8  
procul dubio libera sunt à secularium principum exactiōe. Nam titulus est sacer.

Clerici etiam in bonis suis patrimonialibus immunitate feruntur, quia solvere tributum subdito- 9  
rum propriū est, cum id signū sit subiectionis iuxta

Apostoli Rom. 13. Quod si bona habent realem obligationem alicuius tituli aut pensionis ac precedentem pacto feudali aut censuali Emphyteutico, tunc nihil attendi debet; utrum persona, quæ possidet, laicus sit an Clericus, subditus an exemptus. Quod si tamen Clerici negotiationibus ac lucris secularium hominum inhiant, meritò etiam eorum onera sustinent.

- 10 Privilegia quæ principaliter data sunt ob fauorem bonorum Ecclesiasticorum non competunt Clericis respectu bonorum priuatorum: Tale est beneficium restitutionis in integrum, si Ecclesia in contractu læsa sit; item ut non tempore ordinatio decem vel viginti annorum perficiatur usucapio immobilium bonorum Ecclesiæ, sed quadragenario. Ratio, quia bona Ecclesiastica inter res sacras numerantur, cuius rei signum est, quia eorum iniusta ablatio sacrilegium censetur. Non ita vero bona Clericorum propria, præsertim ex temporalititulo acquisita sacra censentur, consequenter eorundem iuris fauorem merentur. Alia ratio est, si privilegia datâ fuerunt personis siue statui Ecclesiastico, rebus autem accessorie V. C. ut coram seculari Iudice tanquam rei non conueniantur etiam in casu civili & reali.

### C A P. VII.

*Quenam personæ Ecclesiastica Exemptione gaudeant.*

- 1 **R**egulares omnes utriusque sexus, eorumque Nouitii & conuersi Ecclesiastica immunitate gaudent.
- 2 Clerici minores gaudent privilegio exemptionis si ha-